

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و برزنده یک تن مباد از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Geo strategic

جيو ستراتژیک

نویسنده: عماد فوزی شعبی *

برگردان از: حمید محوی

۱۶ نومبر ۲۰۱۳

سوریه : جنگ برای گاز و لوله های گاز ادامه دارد!

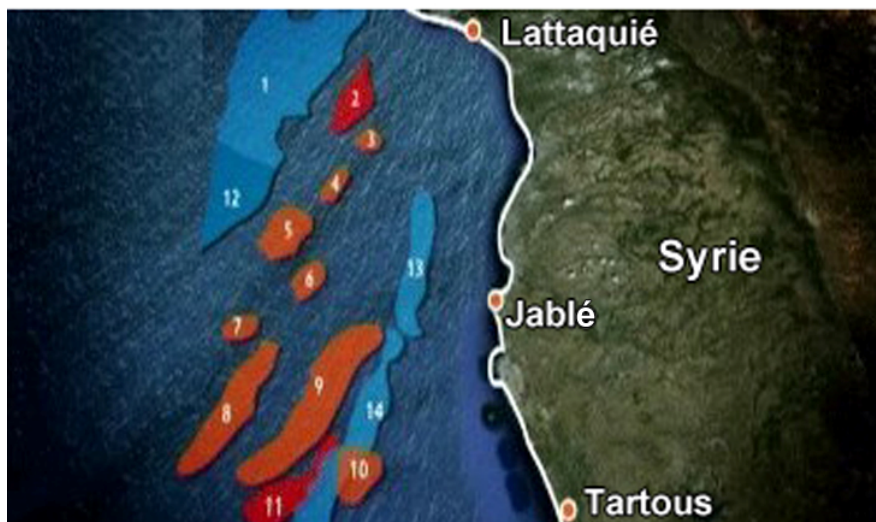
آغاز اپریل ۲۰۱۳ دکتر عماد فوزی شعبی برای نخستین بار در شبکه تلویزیون المیادین حرف می زد، کشف نفت و گاز در مدیترانه شرقی برخی کشورهای خاورمیانه را به دولت های تولید کننده و صادر کننده گاز و نفت تبدیل کرده است. این رویداد برای کشورهایی مانند سوریه، لبنان، قبرس، اسرائیل و ترکیه که در این زمینه مبتدی بودند به شکل کاملاً غافلگیر کننده ای مطرح شد. او پرونده ها و نقشه های دو شرکت از ناروی متخصص در زمینه اکتشاف و با تجربه حفاری ۵۰۰۰ کیلومتر مربع را نشان داد.

این اطلاعات تا حدود زیادی شدت منازعات در پیرامون و علیه سوریه که دورا دور دارای مهمترین منابع می باشد را توضیح می دهد، و علاوه بر این به ما نشان داد که شرکت فرانسوی- امریکائی (۱) با خرید دو شرکت ناروی ئی که تمام اطلاعات خود را منتقل نکرده بود، وارد این بازار شدند.

امروز، نقاب‌ها افتاده و دیگر دلایل، شیوه‌ها، خیانت‌ها، دروغ‌ها، جنایات، و بی‌شرمی‌هایی که این جنگ کثیف را که به «جنگ نیابتی» شهرت دارد، پنهان نمی‌سازد. همین موضوع موجب شد بگویند که سوریه دچار «شوم بختی» شده در حالی که می‌توانست سرنوشت دیگری داشته باشد.

نقاب‌ها افتاده، ولی با این وجود جنگ ادامه دارد. در اینجا با دلایل تجاری پیش‌پا افتاده‌ای آشنا می‌شویم که ما از این برنامه تلویزیونی در شبکه لبنانی (ان بی ان) استخراج کرده‌ایم.

Gisements Pétrogaziers en Méditerranée
Voir note [6] en fin d'article

۱. دکتر شعبی، آیا شما فکر می‌کنید که سوریه حتماً به سوی ثبات حرکت می‌کند؟

من فکر می‌کنم که ما اجباراً به سوی چنین وضعیتی حرکت می‌کنیم، زیرا از منطقه‌ای حرف می‌زنیم که سرشار از منابع گاز و نفت برای صد سال آینده است، بی‌آن‌که لوله‌های گاز را به حساب آورده باشیم که باید از سوریه عبور کند. باید به رویدادهای اخیر که شاهد آن بودیم، موضوع حل اختلاف اعراب و اسرائیل را نیز اضافه کنیم. این موضوع برای ما وقتی روشنتر می‌شود به انتقادات تقریباً تهدیدآمیز جان‌کری به نتانیاهو گوش داده باشیم که از او پرسیده بود: «آیا اسرائیل خواهان انتفاضه سوم است؟» (۲)

با مطرح ساختن انتفاضه‌ای دیگر، جان‌کری می‌خواست به اسرائیلی‌ها بفهماند که اگر مثل همیشه به هر شکلی که دلشان می‌خواست عمل می‌کردند، می‌کشتند و زندانی می‌کردند، به این علت بوده که از پشتیبانی دوست امریکایی خودشان برخوردار بودند. ولی، اکنون ایالات متحده و روسیه می‌خواهند مسائل منطقه را حل کنند و آتش را خاموش سازند. آیا در منطقه‌ای که انباشته از منابع نفت و گاز است، جنگی دیده‌ایم؟

۲. آیا منظور شما صلح آینده برای سوریه و برای تمام منطقه است؟

بی‌آن‌که خیلی روی کلمه صلح تأکید کرده باشم، بهتر است به طریق اولی از نوعی ثبات یا توازن نوین بین نیروهای متخاصم حرف بزنیم.

۳. چه وقت؟

ظرف ده سال آینده

۴. می خواهید بگویند که منطقه پیش از ده سال آینده روی ثبات نخواهد دید؟

من فکر می کنم که اگر اسرائیل در مواضع خود پافشاری کند، بازگشت به ثبات وجود نخواهد داشت و تمام منطقه را متأثر خواهد کرد، به انضمام خود اسرائیل. ولی شاید شاهد نرمش بیشتری در مواضع باشیم... یادآوری می کنم که نتانیاهو، با وجود رفتار قهر آمیزش، ۲۰ نومبر قصد دارد به مسکو برود و دیروز نیز با پوتین گفت و گوی تلفونی داشته است.

تا جایی که من می دانم، اسرائیل در پیوستن به نیروهای بالارونده هوش خیلی زیادی دارد. سال ۱۹۵۶ را به یاد بیاورید که فوراً ایالات متحده را جایگزین فرانسه و بریتانیای کبیر کرد. امروز روسیه و چین هستند که در حال بالا آمدن می باشند! فراموش نکنیم که روسیه نیز در رابطه با منابع گاز واقع در شمال اسرائیل که در پیوند با منابع لبنان است قرارداد بسته است. در نتیجه من از برادران لبنانی می پرسم: «از خودتان نپرسیدید که چرا این همه در مورد پرونده نفت و گاز شتاب زدگی به خرج می دهند؟».

۵. شتاب زدگی اسرائیلی ها برای چپاول منابع ما در مرزهای ما!

مدتها است که در حال دزدی هستند... ولی آنهایی که در پی این پرونده بودند، سرانجام به این نتیجه رسیدند که زمان آن فرا رسیده که این منابع را با یک دیگر تقسیم کنند.

۶. به عبارت دیگر سهمی که به ما لبنانی ها تعلق دارد؟

بله، سهم لبنان. ولی مسأله خطرناک سوریه است، زیرا علاوه بر منابع نفت و گاز سرشاری که در این کشور وجود دارد، لوله های گاز متعددی از آن عبور می کند. در این صورت دو امکان وجود دارد، یا طی دو سال آینده آرامش باز خواهد گشت، و این دوران با قراردادهای جدید برای حفاری و تولید ظرف ۷ سال آینده همراه خواهد شد، و یا این که بر اساس منافع برخی، سوریه را در آتش رها خواهند کرد تا قیمت گاز بالا باقی بماند.

تا زمانی که گاز سوریه مورد بهره برداری قرار نگیرد، و گاز ایران نیز تا حدود زیادی خارج از دایره باقی بماند، و علاوه بر این گاز قطر (که منشأ تمام این بازی می باشد) نامشخص بماند، و گاز عربستان سعودی به دریای مدیترانه

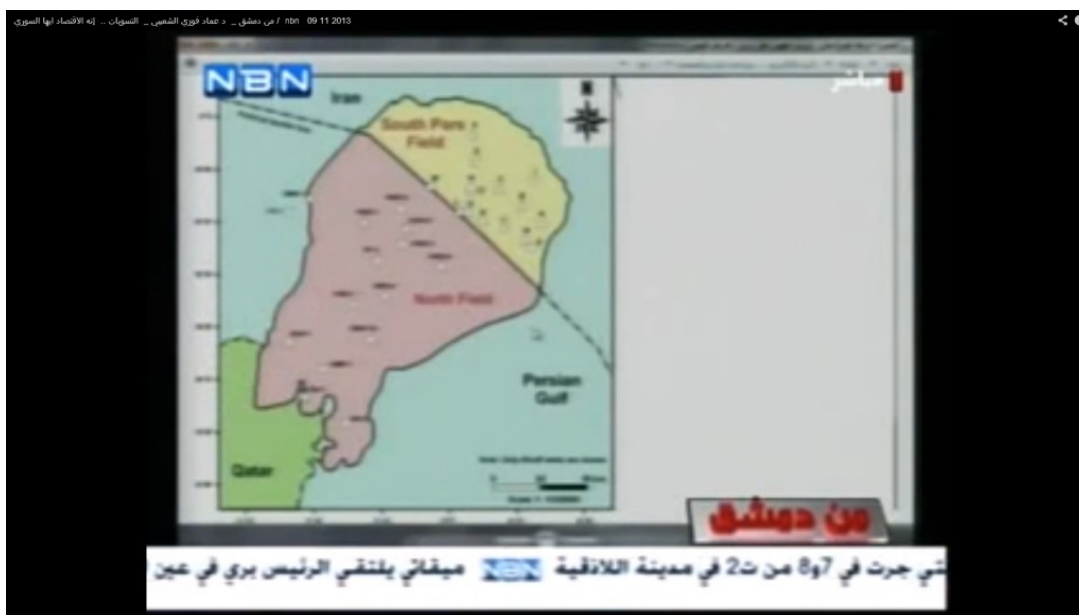
نرسد، بهای گاز بالا باقی خواهد ماند. تا وقتی که این وضع ادامه یابد، بهای گاز اسرائیل و گاز روسیه بالا باقی خواهد ماند!

۷- چرا ثبات را به زمان دیرتری موکول می کنند؟

یکی از نظریات اسرائیلی ها بر این اساس که تا زمانی که نیمی از منابع گاز اسرائیل به فروش نرسیده این بی ثباتی باید ادامه پیدا کند. چنین طرحی به این معنا است که ذخیره ۲۰ ساله اسرائیل می تواند طی ۱۰ سال به بهای بالا به فروش رسد و سپس به بهای متعارف بین المللی به فروش رسد که الزاماً نازلتر خواهد بود. ما باید به این نظریه توجه داشته باشیم، با آگاهی به این امر که این مسأله تنها به خواست اسرائیل بستگی ندارد. ولی اگر بخواهیم به شکل سریع این موضوع را تحلیل کنیم، من فکر می کنم که این وضعیت برای روسیه هم حائز اهمیت است زیرا روسیه ۴۶ درصد گاز اروپا را تأمین می کند.

۸- ولی آیا منافع روسیه ایجاب نمی کند که از گاز منطقه ما بهره برداری کند؟

البته، جزء منافع روسیه است.

۹- به همین شکلی که گفتید، روسیه از منابع گاز سرزمین های اشغالی بهره برداری خواهد کرد و در بهره برداری از بخش مهمی از گاز سوریه نیز سهیم است؟

و در این صورت، آنچه بیش از همه اهمیت خواهد داشت بهای گاز است. در واقع، اگر توافقی بین روسیه، اروپا و ایالات متحده صورت بگیرد، نظریه اسرائیل دیگر بی اعتبار خواهد شد. سوریه از مصائب و مشکلاتش عبور خواهد کرد. علاوه بر این، فکر می کنم که روسیه و ایالات متحده با شتاب بیشتری به همین سو حرکت می کنند و نه تنها در مورد چگونگی بهره برداری بلکه روی بهای گاز نیز به توافق رسیده اند.

۱۰- ولی با توجه به نظریه ای که بهره برداری از منابع نفت و گاز را مستلزم ثبات منطقه می داند، در این صورت جای آن دارد که بپرسیم که پس چرا آتش جنگ با کاروان مرگ و خون و ویرانی را در سوریه بر پا کردند؟ چرا از

فرصتی که ثبات موجود برای بهره برداری می توانست ایجاد کند استفاده نکردند، با این حساب که در صورت شکست

تغییر عقیده دهند؟

این مسأله به سختی یا انعطاف پذیری موضع گیری طرفین مربوط می شود، و ما باید سنتز تمام رویدادها را در منطقه خودمان در چشم انداز قرار دهیم، با آگاهی به این امر که نمی توانیم تصویر روشن و قطعی از آن اراده کنیم. چنین تصویری تا کنون نامطمئن بوده و تنها بر اساس سرشت منازعات، توقف نبردها، توافقات منطقه ئی، بین المللی و ملی می تواند روشن گردد.

اگر عربستان سعودی در ادامه خشونت ها پافشاری کند و از ایالات متحده تبعیت نکند، جنگ طولانی در پیش خواهیم داشت! برخی بر این باور هستند که عربستان سعودی تابع ایالات متحده است و از سیاست ستراتیژیک امریکا پیروی خواهد کرد. برخی دیگر بر این باور هستند که عربستان سعودی از ضعف امریکا برای نافرمانی و ارتقاء جایگاهش بهره برداری خواهد کرد. بسیاری از مراکز تحقیقاتی به این نتیجه رسیده اند که عربستان سعودی می تواند به «جنگ نفت» خود دامن بزند و حتی اگر ایالات متحده بتواند ۱۲ میلیون بشکه نفت در روز تولید کند، با این وجود باز هم به ۴ میلیون بشکه تکمیلی در روز نیازمند خواهد بود. این مقدار از نفت مورد نیاز را باید از منابع عربستان سعودی تأمین کند به همین علت عربستان سعودی با وجود وابستگی هایش عنصر مهمی در معادله است... تنها ظرف سه ماه آینده خواهد بود که می توانیم بدانیم آیا دست به شورش خواهد زد و یا این که با سیاست نوین همگام خواهد شد، مگر این که تحت تأثیر تضاد داخلی قرار گیرد، یعنی موردی که من به هیچ عنوان برای این کشور آرزو نمی کنم.

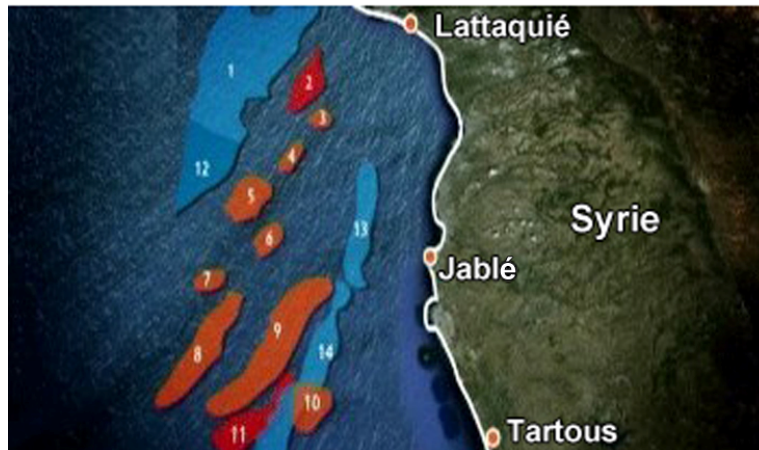
۱۱. منازعات داخلی با توجه به ثبات به دست آمده برای منطقه شاید وجود خارجی پیدا نکند؟

سخنان ریچارد پرل را که از «هرج و مرج سانده» حرف می زد را به یاد بیاورید که می بایستی از عراق شروع شود و سپس به لبنان و سوریه و عربستان سعودی و نهایتاً به مصر گسترش یابد. پس عربستان سعودی هدف گرفته شده بود...

۱۲. ولی چه کسی گفته است که دوسیه گاز چنین بازتابی در رویدادها داشته؟ چه کسی گفته است که چنین منابعی در

لبنان و سوریه وجود دارد؟ بررسی هائی که در این زمینه انجام گرفته کدام است؟

پیش از این در شام اف ام طی سال ۲۰۱۲ درباره این بررسی ها مطالبی گفته ام و اخیراً در شبکه تلویزیونی المیادین (۴) (۵). به همین علت در اینجا پیش از آن که داده های تکمیلی را مطرح کنم به بن مایه های این موضوع می پردازم. یک شرکت از ناروی نتایج نخستین تحقیقات فراساحلی را به شکل دو بعدی در اختیار سوریه گذاشت. در این دوسیه ۱۴ منطقه نفتی را که پیش از این مطرح کردم، نشان می داد. سپس، یک شرکت دیگر از ناروی، ساجکس، تحقیقات را ادامه داد و به نتایج قابل مقایسه ای رسید ولی نتایج داده های لرزه شناسی که به شکل سه بعدی تهیه شده بود را حفظ کرد که گمانه زنی ها را در مورد منابع زیر دریائی از دیدگاه کیفی ارتقاء می بخشید. سپس این دو شرکت توسط شرکت فرانسوی- امریکائی خریداری شد که مرکز آن در لندن است. این شرکت فرانسوی- امریکائی قرارداد و داده های مرتبط به سوریه را در اختیار خود گرفت. در اینجا، بازی به شکل روشنتری دیده می شود. بر این اساس، وقتی که من در شبکه المیادین نخستین تصاویر را نشان دادم، گفتم که نخستین گمانه زنی ها در مورد میزان نفت برای ذخائر (۴-۹-۱۰-۱۳) که از مرز لبنان تا بانیاس ادامه می یابد، معادل کویت است.

بر اساس داده های سه بعدی که شرکت ساجکس مدعی شده که بدست نیاورده، مطرح کردم. در واقع داده هائی را که من توانستم به آنها مراجعه کنم نشان می داد که میزان بهره برداری ۱۶۰۰۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰۰۰ بشکه در روز است.

۱۳. بی آن که گاز را به حساب بیاوریم؟

بله، این ارقام تنها مرتبط به نفت است. در مورد گاز، گفته بودم که ذخائر بسیاری در سوریه وجود دارد که میزان آن ده برابر مجموع ذخائر لبنان و اسرائیل است، و مرکز این ذخائر در قریه بین دمشق و حمص واقع شده.

۴- در نتیجه این بار موضوع بر سر منابع درون مرزی است؟

کاملاً! ولی منابع گاز فراساحلی نیز بسیار غنی است، و گمانه زنی ها نشان می دهد که میزان آن نیز به تدریج که به سواحل سوریه نزدیک می شویم افزایش می یابد. و اگر به موضوع نفت بازگردیم میزان ذخائر سوریه در مجموع بین ذخائر عراق و ایران است!

۱۵- به عبارت دیگر سوریه سرشار از نفت و گاز بوده و شایسته این بازی بوده است؟

شایسته این بازی بود، علاوه بر این اگر مسیر لوله های گازی که پیش از این مطرح کردم، و به همین گونه طرح لوله گاز روسیه «سات استریم» را حساب کنیم که از دریای سیاه عبور می کند و به سوی اتریش هدایت می شود، از تمام اروپا عبور می کند، رقیب مستقیم طرح نابوکو است که از ترکیه می گذرد. این طرح خواست ایالات متحده برای تأمین گاز اروپا بود که از روسیه اجتناب می کرد. سرانجام به دلایلی که از وارد شدن به جزئیات آن در اینجا قطع نظر می کنم، نبرد به نفع روسیه تمام شد (۳).

و در آینده، همه امور نشان می دهد که بخش المان در معادله اروپائی پیروزی را از آن خود خواهد کرد، و ما شاهد همکاری بی سابقه ای بین روسیه، المان و اتریش خواهیم بود. شخصاً المان را به عنوان قدرت بزرگ آینده می بینم که در شورای امنیت سازمان ملل متحد حق وتو خواهد داشت.

۱۶- همکاری روسیه و المان از هم اکنون نیز در مرحله پیشرفته ای است!

در واقع همینطور است. همه امور به منافع تجاری باز می گردد. لوله گاز روسیه نورث استریم که مستقیماً از طریق دریای بالتیک وارد المان می شود یکی از اسرار مناسبات ویژه بین این دو کشور است. از دیدگاه من این موضع به این

معنا است که وقتی می گویند روسیه علیه اروپا اقدام می کند، صحیح نیست. روسیه، اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی نیست و هیچ مانعی وجود ندارد که به روزهای آفتابی فکر کنیم، زیرا مناسبات روسیه و اروپا تخریب ناپذیر است. ما به سهم خودمان، با گاز قطر و ایران سروکار داریم که حاصل استخراج فراساحلی (نورث دم) که بین مرز دو کشور واقع شده. بخش ایرانی «پارس جنوبی به رنگ زرد روی کلیشه ثبت تصویر» غنی تر از بخش قطر است (به رنگ صورتی). لوله های گاز هر دو باید از سوریه بگذرد!

۱۷- در نتیجه این همان راه ابریشمی است که شما بارها از آن یاد کرده اید؟

دقیقاً؛ و فکر می کنم که در اینجا گرهی هست که باید به مسائل دیگر اضافه کنیم یعنی حمل حجم عظیمی از گاز مناطق ربع الخالی و میدان نفتی غوار که در جنوب غربی ریاض واقع شده است. مسأله ای که هنوز حل نشده. قطر می خواست لوله گازش را از خاک سوریه عبور دهد (۵)، ولی توافقنامه اگست ۲۰۱۱ بین ایران، عراق و سوریه مسأله حمل گاز ایران به بحیره مدیترانه را حل کرد ولی بی آن که مسأله حمل گاز قطر حل شده باشد. تنها راه حلی که برای قطر باقی می ماند حمل گاز از طریق کشتی های باربری بود که چنین گزینه ای به خدمت گرفتن ۱۰۰۰ ناو باربری را ضروری می ساخت. چنین راهی درآمدهای قطر را طی چند سال تنزل می داد. از سوی دیگر، بعید نیست که گاز سعودی نیز از سوریه عبور کند.

۱۸- در نتیجه آیا باید نتیجه بگیریم که پرونده گاز در بحران سوریه نقش بنیادی دارد؟

کاملاً. به همین علت، من تنها می توانم برای هم میهنان سوری ام تکرار کنم که ما در مقابل «منازعات بین منافع بین المللی» هستیم که عناصر متعددی را در معادله سوریه، امریکا، اسرائیل، ایران، ترکیه، عربستان سعودی، قطر و غیره وارد می سازد. ما باید در رویارویی با چنین وضعیتی به شکل خردمندانه کار کنیم.

Source : Vidéo NBN [Extrait de 28'15'' à 51'36]''

<http://www.youtube.com/watch?v=VyR7pt09wAs>

Notes:

(۱)CGGVeritas

[۲]John Kerry: «Est-ce qu'Israël veut une troisième intifada?»

<http://www.lapresse.ca/international/dossiers/pourparlers-israelo-palestiniens/201311/07/01-4708325-john-kerry-est-ce-quisrael-veut-une-troisieme-intifada.php>

[۳]Le gaz israélien et le protecteur russe

<http://www.tribunejuive.info/tag/accord-israel-gazprom>

[۴]Syrie : La guerre pour le gaz ! Un conflit international à manifestation régionale

<http://www.mondialisation.ca/index.php?context=va&aid=30652>

[۵]La Syrie dans le chaudron des projets gaziers géants!

<http://www.mondialisation.ca/la-syrie-dans-le-chaudron-des-projets-gaziers-geants/5343462>

گاهنامه هنر و مبارزه

۱۵ نومبر ۲۰۱۳

* - دکنر عماد فوزی شعیبی شهروند سوری، فلسفه دان و جغرافیای سیاسی شناس، رئیس مرکز اطلاعات و تحقیقات
ستراتیژیک در دمشق است.

مرکز مطالعات جهانی سازی، ۱۳ نومبر ۲۰۱۳

منطقه : خاورمیانه و افریقای شمالی

مضمون : جنگ ایالات متحده ناتو، نفت و گاز، انرژی

تحلیل : سوریه

<http://www.mondialisation.ca/syrie-la-guerre-pour-le-gaz-et-les-gazoducs-continue/5357949>